

onsen Heeren ende Heylandt Jesum Christum, die als Godt ende Mensch overal is, daerom haeten u de Calvinisten. Ghedenckt aen dat woordt des Heeren, dat hy by den Evangelist S. Joannis seyt: Den knecht en is niet grooter dan zyne Heere; Hebben die Calvinisten onzen Christum in haeren scriptis opentlycken vervolcht, heeten hem Deum impanatum, eenen Broot-Godt, semelen Godt, versierden Afgodt, Israëls Calf, Wolf ende sielenmoorder, ende roepen, dat men syne allenthalven teghenwoordicheyt als 'n stinkende aas, duyvelsdreck, ende geborste moordthoere nieuwiers in Kercken ende scholen lyden en sal, soo en ist

gheen wonder, dat sy u oock vyandelycken naetrachten, ende u Huyskercken verbieden: Maer dat doen sy om des Ubiquitistischen Christi (gelyck se hem noemen) naems wille, want sy en kennen noch hem, noch syn goddelycke majesteyt niet, ende en weten niet, hoe hooch hy verheven is".

Nog één citaatje: „Ick wil roemen des Heeren woort, dat ik op Godt ende en vreeze my niet. Wat connen my die Calvinisten doen? Myn Godt, ick hebbe u beloofd, dat ick u danken wil. Die Calvinisten willen aen my en omringen my, maer in den name des Heeren wil ick se in stukken houwen". I. d. W.

De bede der Kerk om verlossing uit de klauw van het beest

UIT DE SCHRIFT

Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, gij arm des HEREN! ontwaak als in de verledene dagen, als in de geslachten van ouds; zijt Gij het niet, die Rahab uitgehouwen hebt, Die de zeedraak verwondt hebt?

Zijt Gij het niet, Die de zee, de wateren van de grote afgrond, droeg gemaakt hebt? Die de diepten der zee gemaakt hebt tot een weg, opdat de verlost en daardoor gingen?

Alzo zullen de vrijgekochten des HEREN wederkeren, en met gejuich tot Zion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen; treuring en zuchting zullen wegvlieden.

Jesaja 51:9, 10, 11.

Jesaja legt, door de Geest des HEREN, deze ontroerende bede op de lippen der Bruidskerk, die van haar kroon en uiterlijke schoonheid beroofd is, en in Babel zucht onder de klauw van het beest.

Daarin is haar smaadheid groot. Alles sprak, alles smaadde: zijn niet alle draden des Verbonds afgeknipt, nu het Heilige Land is onteerd? Sions heerlijkheid is ondergegaan in bloed en duisternis met de ruïnering van Tempel en altaren, van troon en dynastie, de beide zullen der theocratie.

Heel de historie des Verbonds schijnt op een fiasco uit te lopen, en is niet de profetie op het dode punt gekomen? Moest daartoe nu het volk des HEREN uit Egypte zijn uitgeleid, en heel die worsteling der eeuwen in Palestina doormaken — die worsteling, waarin levensgroot de naam David staat? Om nu tenslotte hier in Babel, het wereldrijk, onder te gaan in vernedering en ellende? HERE, is dan de klauw van het beest sterker dan Uw arm?

Dat zó de gesteldheid der vrome harten van Israëls getrouwen is, bewijst u de Schrift. Ik noem u alléén Ps. 74. In dat machtige lied heft de worstelende gemeente Gods haar klaagzang op: „Wij zien onze tekenen niet; er is geen profeet meer, noch iemand bij ons, die weet, hoe lang. Hoe lang, o God! zal de wederpartijder smaden? zal de vijand Uw Naam in eeuwigheid lasteren? Waarom trekt Gij Uw hand, ja Uw rechterhand af? Trek haar uit het midden van Uw boezem; maak een einde.....".

Is er geen profeet meer, Israël?

Zie, daar zitten enkele vrome ballingen aan een der rivieren van Babel bijeen. Zwaar drukt de klauw van het beest. Er is geen uitzicht meer. De hemelen zijn van koper. De HERE hult Zich in zwijgen. Niets is er, wat duidt op verandering. Babel praalt en roemt, en Jeruzalem blijft vernederd.

Maar dan komt daar een van hun oudsten aangevraagd; hij draagt een boekrol onder zijn arm. Na de begroetingen rolt hij de rol open, en gaat lezen.

Hoe hangen deze verdrukte en vertrapte getrouwen des volks aan zijn lippen. Sprak zó Jesaja, meer dan honderdvijftig jaar geleden? Zijn woorden griffen zich diep in hun neergebogen, schreurende harten; ze vinden er weerklank in; het wordt in hun binnenside en verslagen ziel een gebed uit de diepten, een schreeuw als van een angstig hert, gejaagd door zijn vervolgers:

„Waak op, waak op! bekleed u met kracht, arm des HEREN! waak op als in de dagen van ouds, de geslachten van de voortijd!"

Nu laat de HERE de onbesnedenen nog toe, Zijn heilige Kerk te verdrukken, zwaar rust de klauw van het beest in het vlees der Bruid..... de arm des HEREN slaapt in de boezem Gods.

Maar het is toch dezelfde arm als in de dagen van ouds, de tijd van Israëls uitdrijving uit Egypte. Ook dáár zuchtte „de vrouw des HEREN" in de meedogenloze greep van de klauw van het beest. Maar is dan Gods arm verkort? Het is toch dezelfde arm, die van de Eeuwige, de Getrouwe, de Onveranderlijke, de God des Verbonds? „Zijt Gij het niet, Die Rahab uitgehouwen hebt? Die de zeedraak verwondt hebt?"

De ballingen verstaan het wel, wat de Schrift bedoelt met die namen „Rahab", en „de zeedraak", ook wel aangeduid als „de Leviathan".

We behoeven daartoe niet eens te veronderstellen,

dat zij daar in het land van Eufraat en Tigris bekend geworden zijn met de oud-Babylonische mythen, in welke het begrip „Rahab" een grote rol gespeeld schijnt te hebben. Want hadden ze in het boek Job, b.v. in hfdst. 9 en in hfdst. 26, ook niet gelezen van de zeedraak, de Leviathan?

Rahab was in de wereld der Babylonische fantasie een zeemooster, een voorwereldlijk dier. De Babyloniers meenden, dat er bij het ontstaan der wereld een chaos bestond, waarin de god des lichts orde zou hebben gebracht, en wel, door de Leviathan, de zeedraak, in tweeën te houwen.

Maar voor het gelovig bewustzijn van het vrome Israël beeldde Rahab de Gode-vijandige-wereldmacht af, in Mozes' dagen Egypte, vandaag Babel.

Daarom spreekt Jesaja's bede aanstonds krachtig tot hun harten. Dit is immers het verscheurende conflict, dat hen dagelijks aangrijpt: nu lijden en worstelen, zuchten en rouwen zij onder de klauw van Rahab: HERE, er komt maar geen-scheurtje-ook-slechts in de stalen tyrannie over Uw volk! Arm des HEREN, waak toch op!

Hoe sterk was die arm in het grijs verleden.

Méer dan vroeger — deden zij 't toen wel, toen zij nog veilig en rustig in Jeruzalem woonden? — méer dan vroeger denken zij aan dat grootse, monumentale feit in de Verbondsgeschiedenis, toen de arm des HEREN Rahab-Egypte neerhouwde. Het weerloze, zwakke volk in de val: Zuidelijk en Westelijk bergketens, waarover voor zulk een legertros geen doortocht is; Oostelijk de wateren van de Schelfzee; en Noordelijk? — stofwolken kondigen de nadering aan van Egypte's cavalerie, de keurbenden van de farao, die het bloed der eerstgeborenen met één slag wreken wil. En deze vergeldingsactie móet slagen: de Hebreërs zitten immers als een muis in een val?

Toen was de arm des HEREN opgewaakt!

Hoe spreekt Jesaja naar het hart der vromen, als hij daaraan herinnert. Ze zien het als voor ogen: Mozes, zijn staf opheffend, en een pad dwars door de wateren — rechts en links muren van vloeibaar kristal — en heel die onafzienbare legerstoet trekt er langs, niet het kleinste lammetje komt om. Dan de grimmige farao, zijn krijgsmacht gebiedend, er ook

door te trekken — en als zij allen zich op het pad bevinden..... zijt gij het niet, arm des HEREN, die Rahab uitgehouwen hebt? Donder en bliksem, en het brullend geklater van instortende watermuren.....

Alzo zullen de vrijgekochten des HEREN wederkeren!

—

Nooit heeft de Kerk de klauw van het beest scherper gezien dan toen deze zich sloeg in het vlees van haar Kind, dat zij baart als voor de geopende mull van de draak. Bij Christus' dood en bloedstorting rustte de arm des HEREN in Zijn boezem — althans gelijk het scheen. Toen verhief Rahab zich als nooit te voren, en haalde uit tot de beslissende slag met zijn geduchte klauw. Maar ook toen riep de eeuwige Geest: „waak op, waak op, arm des HEREN!" En Hij gedacht Zijn Verbond. Rahab werd neergehouwen, de klauw van het beest gekraakt. De dood werd te niet gedaan in het sterven en de opstanding van de Borg. Toen openden zich in de diepten der ellende een weg, opdat de vrijgekochten des HEREN daar door gingen.

—

En wanneer sindsdien kinderen Gods zuchten onder de klauw van het beest, mogen zij zich troosten aan dit rijke Godswoord, deze schone belofte, schitterend als een eenzaame ster aan de donkere nachthemel.

Hoe dikwijls wordt de bruid van Christus niet geleid in wegen, waarin zij benauwd wordt van alle zijden? Is dat voor de getrouwe Kerk niet een der grootste smaadheden, waarmee de farao, welke is de duivel (Art. 34 N.G.B.), haar treffen kan tot benauwens toe; de smadingen der mensen (zie vs 7 en 8), welke haar vervolgen en het hart doorboren? Als de Kerk de gerechtigheid kent, als in haar hart de Wet des HEREN is, als zij haar isolement in de woestijn aanvaardt..... dan verheft Rahab, de zeedraak, zijn klauw, dan breekt al de haat van de wereld, ook van de vroom-orthodoxe wereld, tegen haar los. En dat zal juist de broeiing van de eindtijd zijn — wij gaan haar verzengende hitte al gevoelen —, dat alle macht van het beest zich concentreert op hen, die geen compromis sluiten met de goden dezer eeuw, die niet meelopen in de grote beweging, door de tijdgeest geleid, de beweging, in welke ook het afvallig Christendom zich laat inschakelen, maar die de geboden Gods bewaren, en in heel het leven wandelen naar Zijn Woord.

Als de klauw van het beest dreigend zich verheft....

De Bruid van Christus is alléén veilig, wanneer uit 't diepst van haar ellenden de bede opklimt: „waak op, waak op, gij arm des HEREN!" — wanneer zij pleit op de beloften en de historie des Verbonds, en daarvan zingt, al is het met van-tranen-verstikte stem:

„Gij evenwel, Gij blijft Dezelfde.
[o HEER!
Gij zijt vanouds mijn toeverlaat.
[mijn Koning,
Die uitkomst geeft, en uit Uw
[hemelwoning
Voor ieders oog Uw haat'ren
[gingt te keer".
(Psalm 74:12).

Groningen.

J. SMELIK.

Hoogleraren ter Synode (slot)

KERKELIJK LEVEN

Reeds in ons voorlaatste artikel wezen we in de richting van: in beslissende, laatste handelingen voorlopig „alle hens aan dek", want we hebben elkaar zo hard nodig.

Nu kan men onmiddellijk tegenwerpen: nood of geen nood, moeilijke dan wel gemakkelijke tijden, maar in elk geval (misschien wel: juist als het stormt) alleen de wettig geroepen „hens" aan dek: en alle „passagiers", die niet bij de bemanning horen, naar hun hut.

Zeker, daar zit veel in. De redenering is simpel, en maakt dus indruk.

Alleen maar: een goedbedoelde raad inwinnen bij mensen, van wie men zelf zegt: die hebben een beetje verstand van schip en vaart, dát is toch niet verboden? Je stuurt, als je bij zware zee op de brug staat van je schip, al de lastige of onnodige passagiers en alle nerveuze juffrouwen van het dek naar de hut terug. Maar als de kapitein onder de passagiers een emeritus collega-kapitein aan boord heeft, doet hij dan onverstandig, als hij hem eens mee laat praten over storm en stormgetij, over loodsdiens en 't stouwen van de vracht? Als zo'n emeritus-kapitein zou zeggen: ik kom zó maar, ongeroepen, naar de kapiteinskamer toe, en ik wil hier commanderen en sturen, laat dan de kapitein-in-dienst hem duidelijk te verstaan geven: naar je hut, passagier: ik ben de kapitein, jij niet. Maar als de gedelegeerde kapitein plus stuurlieden beslissende scheepsraad houden, en dan hun best doen, goedbedoelde raadgevingen van niet-beslissende maar alleen adviserende mee-gediplomeerden van de zeevaartschool bij voorbaat af te snijden, dan zou de rederij wel eens kunnen vragen, achteraf: was dat wel verstandig, toen het schip door de branding heen moest?

Men wordt gauw misverstaan, ieder krantenschrijver weet daar alles van. Ik haast me dus, aan het

bovenstaande toe te voegen: ik zeg helemaal niet, dat ons kerkerschap tegenwoordig in een niet gewone zin „in nood van de baren is", en nog minder, dat er kapiteins in tegenstelling van ondergeschikten op een synode zitten. Ik wil wel eens zeggen, dat er geen synode mij bekend is, waar meer geluiden te beluisteren vielen, tegen welke ik persoonlijk, gegeven hun niet altijd doorzichtige samenhangen, min of meer onformuleerbare bezwaren had, dan de Kamper synode; terwijl ik toch door die zelfde synode ongemeen ben gesterkt in het vertrouwen, dat onze kerken veel verbeurde zegeningen ondervinden en „gedragen" worden door de Helpende Hand. Alsméde: dat ik geen synode ken, waarin meer goedgeleide ongrijpbare controversen met veel van mijn eigen naiefelijk als gemeengoed aanvaarde gedachten aan het licht traden, dan de Kamper synode; terwijl ik toch voor mijn ogen heb gezien, dat voor wat ik als naieve overtuiging bij me omdroeg, wel degelijk plaats was, zodra maar iemand ze helder in formule bracht; en er waren er meer dan genoeg, die voor dat in-formule-brengen gereed stonden, en meteen gehoor vonden.

Ik wil wel zeggen: zo iets zegt mij meer dan ik weet niet hoeveel vlotte victories, als die men vroeger zag behaald worden voor allerlei keurige rapporten-met-conclusies.

Uit verleden tijden herinner ik me enige synodale rapporten, die met geringe moeite zomaar er dóór kwamen, en die formule gaven aan wat ik zoeven een „naleve" overtuiging ook van mijzelf noemde. Maar de verklaring? Meermalen was ze deze: in de vergadering wilde op dat punt niemand in publiek conflict. En dus: er werd niet veel geopponeerd, en de andersdenkenden lieten geen wind waaien uit een niet-aanwijsbare hoek. Maar in meer dan één geval begreep een enkele toch wel: de zaak is niet ge-

zond.
de vic
want de
iemand b
als zij, di
het maar
onzeker,
een winst

Welnu,
synode, t
mensken

Ik noes
schier o
mijn kan
dere feit
controver
zegen. Ee

Maar i

punt lage
sprak, wa
dát kan i
go"; dat

uit „Litt
het mis. T
ger tijd

vaste me
leerde bri
geen steel
te blijven

meer. De
vandaag
pleitende

van de w

Maar j
maak in
drukte or
nog de z

we gauw

Eenige
hier wel

1. Arre

eenige m
Dr H. H.

kerkrecht
comments

2. Arre

Gleessend
bij het H

ging well
tot het v

schouwing
tenschapp
gelijke m

op haar n
zonder de
met de ar

en moest

Had he
de „naak

ken" in K

duidelijk
ling, dan

nen zijn,
ken, die

leven ond
gelijken

extreem i

komt, b

elkander

houden, i

recht, E

vergaderi

ten zonde

maar niet

Ministeri

landsch-It

vermijdel

Een an

legging o

doeling v

zoals de

is de in b

wel mag

uitlegging

bleken be

stand, m

wet in st

zich heft

vens ligt

moet ber

inhouden.

3. Vont

zake Mar

vierde fo

van zuive

aan de b

trekt. Des

de door

kerk naar

en blijve

de geme